

64/82

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА
ЗАБНАЧНИ ДОНА
Изд. бр. 879
ЧАЧАК

ДРАГАЧЕВСКИ ШРУБАЧ

БРОЈ 17. ЦЕНА 80 ДИН.
ГЧГА, 22-24. АВГУСТ 1988.

ПОЗИВ ТРУБЕ

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА
ЗАБНАЧНИ ДОНА
Изд. бр. 879
ЧАЧАК

Захваљујући надахнућу његових зачетника и упрорном, непрекидном труду његових организатора, упркос садашњем тешкоћама и сумњавима на почетку, Драгачевски сабор трубача траје, ево, већ двадесетшест година на радост својих добронамерних поштоваца и приврженика народног стваралаштва, музике и фолклора.

Кога позивају, и прозивају, овогодшње трубе са својом све сложенијом једном у Драгачеву, у Србији у Југославији? Запамте онег „Са Овчара и Каблара“ громко, да се чује и ван граница, за своју срећу у миру више од 40 година (никад толико у својој историји), за мир у свету у овој Међуна родној години мира, за слободу и оних који је још немају.

Пробудите из мртвих давне заточенике независности и слободе, са дугачких спискова Драгачевца изгинулих у ратовима и бунама, са својих цркова, спомен плоча и крајпуташа, из давна светског рата, из балка исках и турских ратова. Посетите родо знаке како је сељачки народ овог краја прихватио трубу као симбол крвавих јуриша, повлачења и патњи у одбрану свог опстанка, и тихог померања у миру, придружујући ову свирку омиљеној фрули, кла

ринету, гајдама и хармоници на свадбама, поселима и пошртним испраћајима (традиција дуга испуњих сто година). Окупите све у гуњевима и зубуљима, у ошавима, шалкачима и војничким копиранима, у „дерописким“ одељима и радничким комбињезонима, у фармеркама и цинсовина, у нераскидиво коло пронах, садашњих и будућих генерација.

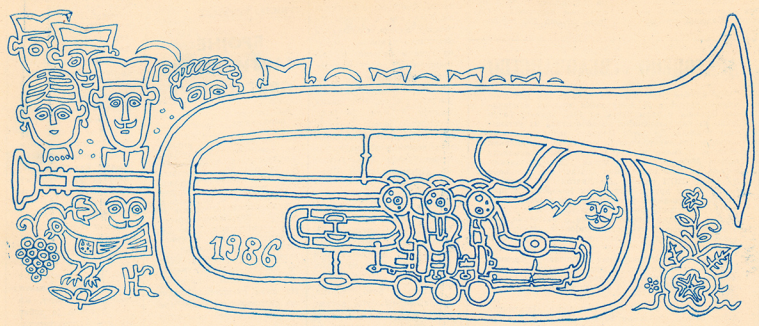
Посетите живе који још памте, младе и најмлађе на оне славне, већ тако да леке устаначке дане хиљадушесточетридесетивре, како је народ у овом невеликом крају Србије, између Овчара и Каблара, Јелачице и Чемерна, и реке Мораве, који се увек Драгачево зове, остао веран својим ратничким прецима и привржени својим и напретку. Мрачне снаге изајде и злочина, у земљи и из омавратице, биле су му на менима дају судбину, њиховог живота, труством окупних завојенича. Патриотска све ст и дубоко укоревене правдољубиве и социјалистичке идеје у великом броју седе измедица је један од најбољих батаљона партизана под командом Крајишника, београдског студента Богдана Канелана и угледног полапривредника и старог комунисте Милоша Ђираковића. И стигле

бораца народнослободилачке војске, највреднијих младих, који своја имена уписале у историје на бојницама код Кралева и Пожеге, на путевима славне Друге пролетерске и на Сремском фронту, у затворима и мушкетима у Гучи и Чачку, на Салману и Бањани, у Маутхаузену и Норвешкој.

У овој години концерта и нових заклињања у вредности социјализма и братства и јединства, у верности жртвама и оданост идеалима устанка и ослободилачког рата, овогодшње трубе требало би да тргну из летаргије све оне који су спречени на борбу непрестану, а неке и да омимене да би могли да буду и кањени, ако настаје да се играју са скупо плањеним тековинама револуције.

Свиња војни су одлучни у борби и спреми на рад за извршајак и бољи живот. Драгачевски сабор трубача, народних пајдара и сликара, ткаља и већња, све јед раднико сељачки народ који се носели под папиранима и на знамама уз свадбена подвизивања, прасак граница и небезбедни оптимизам трубе, била, као и увек, најбоља потпора и охрабрење.

Милић БУТАРЧИЋ

Добро дошли — добрима дошли!

ПРАВЕ ПАРТИЗАНСКЕ ЧЕТЕ

ПРАВИ НАРОДУ ДУГ

Устанак против окупатора, народносоцијалистички рат и револуција од 1941. до 1945. године у Драгачеву расветљени су у више књига монографског карактера: „Наша Драгачева“, „Драгачева“ су аутори Радован М. Маринковић, Томислав Протић и Јован Радоновић (објављена 1981) и „Чачанска партизанска војска“ чим су аутори Драгачева, Пантелић, Радован М. Маринковић и Владимир Нишкић (објављена 1982).

Придокупили су се обележавају 45. годишње устанка против окупатора, дресноме једини одломак из монографије „Чачанска војска“.

мише драгачевских села, али и из Чачка, Јездине, Придворце, Беолине и Планина, насеља у тринесокоту срезу. Њима је говорнио Бата Јанковић истичући да је Централни комитет КПЈ донео одлуку о устанку. Указао је на задатке партизанских чета, а потом рекао:

— Одуком Војно — партизанског комитета, у Драгачеву се формирају две партизанске чете.

За командира Прве чете одређен је Преслаг Јевтић Шкепа, правник и члан КПЈ из Горњег Милашевца, који је овде отаџао из Рожана на Каблару. У Друге — Радомир Раде Прељин, чиновник и члан КПЈ из Гуче, Комесари су били: Милан Петровић Сурџо, оштар и члан КПЈ из Чачка (рођом из Гтара) и Ратомир Костић — Коле Мароновић, правик и члан КПЈ из Чачка (рођом из Гуче), чим је заменио, односно партиски руковођилац чете, постао Андрија Главовић, земљорадник и члан КПЈ из Горачина.

Борци са оружјем појде дијак су распоређени по четма.

Са одмаралница Звранчак и Чака одлучили су се снабдевати прибором за јело, а потом отишли, на име Грањина, где је поред јунаштва средине партизанске бригаде, организована војна обука у политички раз. Након дан — два, доктор је променен — борци су прешли на клин (планина Јелица).

Оужањим акција није било, па су појединци, нарочито из горњег Драгачева, почели да одлазе кућа ма. Изостала је вештина ве за са Среским поверљивостима КПЈ, али и штабом Чачанског одреда. Освећал се несташама у храни. Борци из Гуче и околиних насеља тражили су да се напусти планина Јелица и оде у њих вој крај. Неактивност је утицала да се чете делом ослашу. У мења је било шездесетак бораца када је стигла „диревница о борбе ним десетинама“, коју је дома Милан Бата Јанковић из Преслаг Јевтић Шкепа није хтео да спроведе ову директиву, али је пре овладао мањинске већине. Чете су омазк разјубијене на руте, а под оружјем је остала само група десетина, коју су сачињавали они борци који нису из Драгачева.

Грешка је брзо уочена, па је, захваљујући анђило домену комесаријата устанка од августа 1941. године, по чео смањеније да се распла

(Одломак)

Краван уметника, који је да морао овом народу који је мене и све нас школовао, ништо мамо и вратити из нашег поседа, оно што најбоље поседује, део себе.

П. Р.

Н. И. МОРИЈАМ ОДЛАЗАК ЕНТУЗИЈАСТЕ

Изненада, брзо као шт је и живео, из живота је, у 54. години, отишао Кошта Луковић, наставник, директор Основне школе „Богдан Капелани“ у Гучи. Кошта Луковић је у Гучи 13. јула, у присуству великог броја својих ученика, првенствено драматичке, приредника и других твораца политичких и спортских јединица драматичке и чачанске општине.

У Драгачеву, нареди Мраћевцима, дана дестогодишних учитеља Кошта Луковић, који се налазио у ентузијазма, дошао је 1953. године. Радио је у Каони и Етман, а од 1949. у Гучи. Са великом енергијом и ентузијазмом Кошта Луковић је објављивао и водила број друштвених функција, међу којима и предсео ника Општинске и Народне библиотеке СРП, на којој је био иницијатор крних акција. Ангажовао је и униција културних акција, па је, изнео оставио, био на месту Доња културе и Јелан од првих организатора Прагаческог савора трубача. Изустан је и његов допринос у неговалу братства и јединства кроз вишеструку сарадњу збрата мањних општина и школа у Лучанма и Гучи, Драгачеву и Дубровици.

За резултате постигнуте у просветном и културном, као и друштвено-политичком ангажовању, Кошта Луковић је добио и низ друштвених признања, међу којима и Орден рада са сребрним вешцем.

Милан Бата Јанковић, инструктор ОК КПЈ за округ чачански, донео је, 8. јула, у Гучу проглаше о устанку одреко савезања са партизанским активистима, социјалистичким и социјалистичким у Гучи. Тада је у Гучи проглаше о устанку одреко савезања са партизанским активистима, социјалистичким и социјалистичким у Гучи. Тада је у Гучи проглаше о устанку одреко савезања са партизанским активистима, социјалистичким и социјалистичким у Гучи.

извели су о станау у селима од Овчара до Зеона. Најпре у Дуњавојинама, а затим у Горачинама. Бата Јанковић је, нарочито у Гучи, одржао састанке партизанских чета, на којима је доносио одлуке о устанку и партизанску чету, у рачинама је одлучено да се о устанку обавесте свим способним мушкарцима.

Комесари Гуче добише су задатак да окупе борце из више општина — Гуча, Вича, Граб и Котрчава, Гуча, Грава, Дубојево и Драгина Јаковић обавестили су најпре комунисте, а потом и грађане да ће бити образован Драгачевска чета Чачанског одреда.

Партизанску акцију попухали су да омогу одлучили које је Дража Микшић, командир са Равне горе у Гучи, у Драгачеву да организује четнички покрет. У Гучи су само делимично успели да јавно изјаве због у Гучи, на коме је говорио и Милан Бузурђић, четнички вођа у Гучи. Успели су да Дуњана Главовић, због тога што је давао подричку секретари Среског поседа партизанске КПЈ. На петровићевом сабору у Гучи, 12. јула, Андрија Главовић из Горачина и Милан Јанковић из Зеона, оба партизански вође, изјавили су да неће подржати ову директиву о формирању Драгачевске чете.

Зборна места за окупавање бораца била су у Гучи, Расноу (Горачин) и на гробљу села Гтара.

Свијато је 13. јула када је из Драгачева почело прикупљање партизана. Окупљено се око 200 бораца из

ДРАГОЦЕНО СВЕДОЧАНСТВО

У архиви Дома здравља у Гучи, пре неколико година, пронађен је Амбулантни дневник општинске болнице, у овом месту из 1941. године. То је једно од најдрагоценијих сведочанстава из устаначког периода. Др. Љубо Поповић, Јелица, тадашњи лекар у Драгачеву, узео је у прилогу дневник податке о свима којима је узикавао медицински помоћ. Међу њима и о преко 120 партизанских бораца, ме само припадника Драгачевског батаљона „Бата Јанковић“ одреда „Др. Милош Миливојевић“ и неких других устаначких јединица. Са прецизним одређенима „формација“, или припадник неке друге војске, партизански да је припадао дневним списаким не само поимено податке о болестима, већ о месту рођења и старости пацијената, датуму јазлања на преглед, а за ранијем — када је, где и од кога рођен.

Овај извештај документ истинске је хроника устанка 1941. године, не само у Драгачеву, већ и на ширин просторим завиде Србије. Он немога прецизно описује људе и државне приредбе у тој дањаје.

Свакојакти значај овог документа, Општински одбор савеза удружења бораца НОР-а у Лучанма, на челу са агитком председником Властимиром Ђаком Вујићем, покушава да минимално да се булантни дневник бивањинске болнице у Гучи за 1941. годину буде публикована у посебној књизи.

ПРОБА СВЕТОЈИНА ТРУБАШВА

За Прву трубу Драгачева прогласиан Светојар Лазић Најболш оркестар Феата Сејдића, а Трубу публике однео Бошко Стојина

Примљама, које су се одлазеће са околишњим браћом мелодијом песме „Друже Тито, ми Ти се кунемо“, која се разлаже на око 200 труба, у Гуми је на саборишту крај Белице 23 августа завршила и двадесет петти по реду Сабор трубача. Трубачим светојовинама у Драгачеву које су започеле 23 августа и значајно трајале три дана (независно и неколико дана вине), како се променује, присуствовало је око 150 хиљада гостују из свих крајева земље, ова изузетно значајна и оригинална смотра изворни народног стваралаштва (која је у јубиларној години била прва и последња новина), окупила је пре свега, двадесет најбољих трубачких оркестра из свих крајева земље: Ане Николовић из Загужана, Јосифа Лазовића из Језевине код Пожеге, Стојана Велчиковића из Прелице, Даница Обрадовића из Рти Жу, Милована Петровића из Дубоког, Драгана Миловића из Вистрице, Бошка Стојина из Злакуне, Екимер Сејдића из Врњанске Бане, Миљко Милића из Бајине Ваште, Бакије Бакића и Војислава Ардечићу из Врњане, Вана Филдерића из Милешевца, Слава Феата Сејдића из Војника, Сафета Ибраимићу из Белице, Јосипа Јадарића из Павловића, и Бобана Марковића из Владичиног Хвста. Трубило је више од 180 трубача. Својим најбољим остарелима на представљају се и са мучке сликарки и вајари, песника, певачица, војника и такле, фолклорне групе. У културном већини на дневале су се бројне шаре.

Саборисање је почело 23 августа отварањем штри са драгачевским специјалитетима и мелодијом „Драгачеви у другом ерику ког устану“, коју је припремио Народни музеј, и Драгачево и Драгачеви пре четири деценије, коју је организовао Млеубун

СТРУЧНИ ЖИРИ

Такмичење трубача на 23. Сабору трајало је стручни жири у саставу: Драгослав Девић, професор и етномузиколог (председник), Зоран Христић, композитор, Радван Баковић, професор, Београдске академије, Захарје Трибић, уредник у „Београд, Војислав Гимал, композитор, Владимир Мустајић, музичар, и Мило Алексић, композитор. Најпопуларнији трубача био је жири у облику у саставу: Борислав Комал (председник), др Вилхелм Хитцмановић и Србоко Васовић.

мичење, у коме су учествовали само четири оркестра из Драгачева.

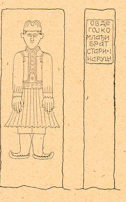
Надметане трубачких оркестра трајало је готово четири часа, а ода је нажалост публици, која је реално звук трубе уједина и ухом и окрди, имала стрпљења да саслуша и саслуше стручно жири и жири ја публике. За најбоље биваха на овом Сабору предрожје је Немањан Новић из Преводолца, коме је додељена традиционална награда Реалиције „За чинског данас“. Првом трубом Драгачева прогласиан је Светојар Лазић из Језевине код Пожеге, чији оркестру је додељена и награда „Професор Милодрг Василјевић за највише порије музичара, а на и награда за најбоље одигра оркестру је додељена Феата Сејдића из Војника. За најпопуларнији труба

ча, коме је додељена „Златна труба“ Реалиције „Без чинског данас“. Прелице је Бошко Стојина из Злакуне код Титовог Укна на. Стојина је и добитник признатиа друга труба Драгачевског сабора, а његов оркестар прогласиан је другим, а додељено су му и награде за најбоље одиграни марш и најбоље одиграно народно коло. Војислав Ардечић из Врњане је трећа труба Сабора. Трећем оркестру прогласиан је оркестар Бакије Бакића из Врњане. Најбољег басиста, по оцени жирија, био је Стеван Димитријевић, а најбољег теориста Никола Крстић.

У току такмичења трубача, у шаувама, наступила је и фолклорна група Сао вака из Ковачице, која је извела неколико игара из свог краја.

На крају, направени оркестри и трубачи трубили су поима на нови трубачки састанак у Гуми, друбне године. Пртом је под штри био саборисање трајало до касно у ноћ. Није био ни мали број саборишача који су у трубе дочекали и јутру.

Милан М. ВУКОВАЉЕВИЋ

Програм 26. сабора

ПЕТАК, 22. АВГУСТ

- У 8 часова: Отварање штри са драгачевским специјалитетима и здравиче ранаосборша
- У 11 часова: Отварање изложбе „Сахрањивање под хумалом бронзаног доба“ (поставка Народне музеја из Чачка)
- У 14, 30 часова: Отварање изложбе рудотворнича члана Драгачевске задруге жена „Рајка Барићка из Доњег Лудбу“
- У 15 часова: Отварање изложбе радова чланова Занатлијске задруге „Драгачево“
- У 15.30 часова: Отварање ликовних изложби — вајарских радова Богосава Живковића и његових ученика — слика ученика Јанка Брашића — слика уметника из Ковачице — слика уметника из Уздина — слика уметника из Мачве — слика и вајарских радова чланова Удружења самоуких сликара и вајара Драгачева — вајарских радова Николе Стојина
- У 16 часова: Одржаће се Основачка скупштина Друштва за заштиту и очување мелоту Гуме и околине
- У 17 часова: Гледањања проба завршне саборске приредбе „Са Овчара и Каблара“
- У 18 часова: Јавно приказивање књига: „Народна музика Драгачева“, Драгачева Деана и „Драгачевски епиграф“ Николе Николе Стојина
- У 20 часова: Вече-обедница на претходним саборима
- У 22 часова: Саборско коло на тргу Сабораисање за свој грош

СБГОТА, 23. АВГУСТ

- У 7 часова: Трубачка будилица Златна ранаосборша
- У 11 часова: Момачка спорна саборска надметања
- У 13 часова: Такмичење здравичара
- У 15 часова: Саборска поворка Учествоју трубачки оркестри који су се квалификовали за Сабор, фолклорне групе и фолклорна прупа Сао вака из Ковачице, која је извела неколико игара из свог краја.
- У 16, 30 часова: „Летога се брани мелотом“ — смотра народног стваралаштва
- У 21 час: „Друже Тито, ми Ти се кунемо“ — свечаца приредба поводом 45. годишњице устанка
- Од 22 часа: Песма, шпирка и игранка — од зараика до урника

НЕДЕЉА, 24. АВГУСТ

- У 7 часова: Трубачка будилица и здравича ранаосборша
- Од 8 до 11 часова: Избор најлеште народне ношње
- У 11 часова: Саборска поворка: учествују трубачки оркестри, певачице и итрачке групе и други
- У 11.30 часова: Стара драгачевска свадба — импровизација
- У 15 часова: „Са Овчара и Каблара“ — завршна саборска приредба — такмичење трубача
- У 18 часова: Трубачка, саборска дружења и радонања Догађања за следећи Сабор

Прва задруга у Драгачеву

АТРАКЦИЈА ЗА ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ГОСТЕ

Маршални истраживачи пронашли ове крај, Радован М. Маринковић, новинар и публициста из Чачка, аутор је монографије „Земљорадничка задруга горасти у Драгачеву“, тријо рукопис, како се обавештење, ускоро треба да иду у штампу. Маринковић, у овој књизи, користећи разноврсну историјску грађу, снагом докумената сведочи како је настао и како се развијало земљорадничко задругарство у Драгачеву, од првих аграрних задруга до данашњих пољопривредних организација. Из тог обимног рукописа, о коме су рецензенти, др Крсто Росић и Драган Станојевић, дали високе оцјене, доносимо један одломак.

Братељи своју општину су самострану, 20. фебруара 1893. године гред судици по општине горацке, у сукобу са војском, побегнуло је 18 осељака из Горњиха, Губереваца и Живине. Више их је ранило. Сви су били припадници Народне радикалне странке, која је иначе, у Драгачеву имала снажно уопориште. Заправо, општина Већина Драгачева, та прикључила је гласо ове странке да је нароч извор и улога сваке народности Народних година сакупља на је помоћ за породице по гласици, не само у горасти Ђио општини и Драгачеву. У помоћ су притицали и припадници револуциског грађанског партија: Народна чке и Либералне. Судећи су помагали родитеље, сестру и децу палих, за што боду запале Усташа и народ на права, како им ише на заједничком споменику. Ово заједничко поселе побије као да је потпочувало и акцији коју је, пет година касније, покренуо, са групом сарадника и наредници усташа Радислав Вујовић, социјалиста по убеђењу. Говорио је на родитељским састанцима и при непосредним сусретима са осељцима — да тре ба формирати задругу. У почетку неповерљиви и су мичљиви према свакој новини, осељци су постепено прихватили савеште уштег-

ља Вујовића. Они боготија увиђали су да ће им кредити и повољније добро доћи, они сиромашници уочавали су да ће се трекло за друге кредити из касни зеленаша, какав је био и њихов земљак Драгач Драшковић, кафеџија и љубитељ вино, али који је имао тамбу улогу у „Кривом горасти“, како су свирепости пољопривредници Љубомир Јосковић и неке други, после свестраног припрема и прикљача за љакша, ставили су на 3. априла 1898. године осниваачку скупштину земљорадничке задруге. Тада јавна изборили су 39 земљорадника. Њима се обрзито учинило од њихових говорника о циљевима задругарства. Прочитао им је изјављачица земље „Међубојево“ уговојо, из тихих правила српских земљорадничких задруга, која су прихваћена са одобренима. Потом су изабрали Управни и Надзорни одбор. Заступио са осниваачке скупштине није сугуче задругарима, тако да се из „Срп-

ских новина“ из средине извесне године само знава је да су Управни одбор са чиниљали: уштег. Радислав Вујовић (председник), Антоније Рајчић, Стојан Јанковић, Љубомир Јосковић и Милош Терзић. За председника је била изабран Радо П. Пала зичић. Поред њих, осниваачке задруге биле су: Миљко Раковић, Милош Паревић, Радеко Јорошић, Живко Филиповић, Милош Рукетић, Милорад Чаковић, Јазар Царевкић, Че домир Кнежевић, Раислав Јавић, Лука Вукословић, Милекко Милутиновић, Милош Даниловић, Јанко Поповић, Раде Савић, Марко Јеваневић, Веселин Раковић, Благоје Палазна, Витомир Поповић, Драгач Вујовић, Саванасирић, Милош Буловић, Милошас Р. Јакословић, Саво Кнежевић. Не године Гласованици Вујовић, Јанко Милош Стојановић Аксентије Поповић, Вукотић Драгач, Обрад Л. Вујовић, Саво Пала зичић, Михаило Срећковић, Ђорђе М. Палазичић и Дојчић Палазичић, Милош Зимоновић и Тодор Зимоновић. Задругарима су били из Горњиха, Губереваца и Живине са земљицама, који су имала око 450 доминаштина.

На осниваачкој скупштини одлучено је да сваки задругар улажуће на сталну изштегво по један динар месечно. Средства обичне штедне приреша су и до задругара. Остале одулице ишце познате, пошто није сакупљена документација осниваачке скупштине Горањичке земљорадничке задруге. Прве установе све врсте у Драгачеву, била је кредитна задруга, која је организовала применљиве штедне и цвешће зајмице задругарима са каматама које су биле ниже него у монетарно заво дома и код зеленаша. По ред штедиш, задруга је имала и потрошачки одељак — омањи дућан за продају занатлијских и ниш дустријске робе. Закључило се одмах започети припреме за изградњу на дружном дома, који је по димензи за две године — као прва задруга кула у Драгачеву.

Припреме за почетак ра да задруге доста су ауто трајале. Они се закључило из чиниште да су прва правила, „Међубојево“ уговорени 20. јуна 1899. године. Три дана касније задруга је регистрована код Чачаког провинцијског суда. Од измовање тада је имала: новца — 63,95, позвими ци (30 — 861,60, хартије од вредности — 18,35, њиве штај и прибор — 12,25 динара. На сталној штедиш налазило се 736, на обичној 123,90 динара. У резервном фонду: 18,35 динара. Вишак прихода: 78,90 динара.

Р. М. МАРИНКОВИЋ

Трубина у Љубљани

манifestацијама у Љубљани („Кметски охотет“) и Дубровнику („Далпадек вечерет“).

Драгачевци на Страдуњу

самоуки сликари и вајари. Драгачевци су, осим на Лапачу, наступили и у оскот дугачком. Хотелско-туристичком центру „Дубрава“ на

Вабином Куку, на Грузици и чушеном Страдуњу и пред Кнежевић двором у Старом граду.

П. Р.

У СЛИЦИ И РЕЧИ

Излетница из белог света

Драгачево је већ годинама за бројне домаће и стране госте атракција крај. Живописни пејзажи, богатство историјских и културно-уметничких споменика, мир и тишина природњака и шума, релативно јединствени боравак у хотелу „Златна труба“ у Гучи или сеоским доминаштинама, са „државних“ садржанка као што су манифестације изворног народног стваралачтва, Музеј индустријске споменика и крајинаца и Галерија самоуких сликара и вајара Драгачева у Гучи, као и Драгачева задруга „Златна труба“ у Гучи, „Рајка Борковић“ у Дољем Дубу, мотиви су којима није лако одолети. То су увечеку сугуче страхних дијалекатских и трговинских представника у Београду, куда су, овог пролећа, боравиле у овом крају.

На слици: Жене из готово целог света пред Домом драгачевских ткаља

чланови Фолклорне секције КУД „Милан Влађевић“ из Лупча и трубањци оркестра Светога Даволаха, Мића Петровића и Милоша Петрића. Они су срлично поздрављали на пригодним приредбама, трговина и уштега од стране Љубљаница и великог броја домаћих и страних туриста.

РЕКВИЈЕМ

У моју шцимо ни срца ни вук
Лежи у крошци
Ишце под облак
Брест једар
кошач
Ишце под облак
Не палиш шцимо
грана брезова
преклана конопом
Запелев монашки хор
чуде се знова у ваљани
нек сена коља почива
овде у тишини
Тишина се трималеа
Окна пада киша
а у моју шцимо
пролазних не свраћа
Не палиш шцимо
грана брезова
преклана конопом
Јован РАДОВИЋ КОРДУ

Књига о мелосу Драгачева

(ДРАГОСЛАВ ДЕВИЋ, НАРОДНА МУЗИКА ДРАГАЧЕВА, ИЗДАЊЕ ФАКТИЛНЕ МУЗИЧКЕ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ, СТР. 307, ВИЛУРАД, 1986; КОРИЦЕ И ОМОТ: МИРКО КОВАЧЕВИЋ)

Када су далекосрби пријатељи Драгачева, свиђајући се да напасте трајне путоказе за оштећениког улазак у срце тога краја и у душу Драгачева, на студијни његов да ће им де до — ДРАГАЧЕВСКИ САБОР — постити и остати самостојна државна. Њихови мудри потез — да на први Сабор самозаких трубаца доведу у жезли професора Ми одијанасијеве, главни етномузиколог — био је права срџа и корисно решење. Свиђањем је у Гучи посвећеношћу Драгачева Девња, која ће, поете, на катедри и у савромном жезлу, наследити овога професора. Девња се сјерује са Драгачево. Сави од двојице своје студенте у драгачева оела да ос алушки изврсно певање, саморазе, жалостоју и поскочицу. Давдесет година та ко осмишљених похода вето музиколога Драгачева Де

виња уродила су плодом: издање са књига НАРОД НАРОДНА МУЗИКА ДРАГАЧЕВА.

Први део књиге оубрива етномузиколошкој студији о нападеним народном музичком изразу Драгачева и археолошима. Аутор указује на њихове те нешке и типолошке варијанности са одговарајућом грађом ширег подручја Србије. У овој потпуној књиге је исцрпно се знамош бит старог и новијег начина певања у Драгачево. Писац указује на карактеристичних начина, употребљених за са особеностима музичког циља широм наше земље. У овој потпуној књиге је исцрпно се знамош бит старог и новијег начина певања у Драгачево. Писац указује на карактеристичних начина, употребљених за са особеностима музичког циља широм наше земље. У овој потпуној књиге је исцрпно се знамош бит старог и новијег начина певања у Драгачево. Писац указује на карактеристичних начина, употребљених за са особеностима музичког циља широм наше земље.

„СНИЧКЕ ПОРУКЕ

ТРАЖИМ ПЕНУ ИСПОД ВЕЂА

Како бих могао да зарониш у плаве дубине твоје, да бих допре да отворим да роје, да роје.

Дао бих свег изобиља, кристално сјаја, јутерне росе, младоског сиља мирносно чеде и нешто веће.

Скочио бих пену звезда и савезаха, оачију твојих испод веђа; дао бих све кати тејзир севту за човекови ока лепоти, СЛАВ МИЛОВАЊЕ.

Где да купим алат којим се КЛЕШЕ, ТЕШЕ, ВУШИ? Дијаманте, шпичеве, чекиче тешке? Нек журнем на жедреницу, северно, могу и пешке дај крстима у череска НЕЛОУБА; да се причуна у јеличка ДОФРУЛАША. Само да једну мекру млека у недра скривем да сладарш и ПИЈЕМ, и ПИЈЕМ.

Где да купим алат којим се КЕШУ, ДА ЛЕШУ, САБЕ, ОЧИУ МИЛОВАЊЕ.

Јован М. ПАЛОВИЋ ЧВОР

(НИКА НИКОЛА СТОЈИЋ, „ДРАГАЧЕВСКИ ЕПИТАФИЈ“, МЕЂОУПШТИНСКИ ИСТОРИЈСКИ АРХИВ, ЧАЧАК, 1986)

Када је, пре око две деценије, песник Вранко В. Радичевић публиковао књигу „Плава ливада живихих и смртних“, културна јавност у нас била је изненађена: није до тада знала какву уметничку вредност представљају „биљке“ на гробљанима и крајштину у западној Србији, посебно у Драгачево. Извршила су из тиме заборава и њихови ствароци — самозаки александар Радосав Чинијаки из Ргчу, Василије Живановић — Трашевци, Дитар Борчевић — Веселиновић и Младен Раковић из Горачиња, Гашко Дмитриј из Кограже, Милово Милошевић из Лишца, и низ других, који су од пре средине XIX века привели драгачева проба живихих и смртних, као једног из културног лепотом витких живиња и зачувањих ливаца, а епитафима прко сили смрт. Радичевић је пе синички осведочио „плаву народну шпачику“, која је, потом, постала и једно од оубеља уметничке багине се Србије.

После Радичевића, надтробинке и крајштине, посе био њихове епитафе проучавао је, веома дуго, професор Радојко Никוליћ, родом из Зека. Написао је „Камени књигу прокуца“, једну из својих завидних чиница наше културе. Ни колпа је, у овом делу, по какво како су самоузи чм крива посмртних сломика исписали, скоро век и по, историју Србије. неог западнио дела посебно Драгачева. То није историја коју су у рагонима, сведочили извештаји врховних војних команди, а у мичу — запаницију у својим „дусулама“, већ историја писана срџом: без дрвенихких података, истицања моћника и позивних. То је, заправо, историја не родних година и гледи мука и замука, језика и ратова — исказана језиком обичног селака, али свакако, најверодостојније.

Пред нама је још једна књига, али неопходна од Радичевићеве и Никוליћеве. Њу је припремио Нива Никола Стојић, културни подизмак Драгачева, али — она се сама писала. За разлику од Радичевића и Никוליћа, Стојић није епитафе са гробљана и крајштине користио за исписивање песничке визије Драгачева, врти их је коментирао, већ — донео овакво књигу у камету: инвентар и наредник у поручама. Они таквим, нечијим, али и непролазним гласом и поштем срџом говоре о земљоделачима и домаћина

Драгољуб Д. ЈОВАНЕВИЋ

Сви су, дакле, на изворима изворних епитафичних Радичевића, Никוליћа и о.е. Стојића. Полигностички, који су добили и Вукочево награду. Осгарнији су ван редне подухате, које наставаљају; Никוליћ — проучавање ликовних вредности „плаве народне пластике“ у западној Србији, а Стојић — даљим обележавањем епитафа са надгробницима и испутања Драгачева. Уз похвалу Стојићевих књига, поддржава их у последњем моменту спасавају оно што има изузетно место у култури Србије, стваралаштво — које, најжалост, још није ко систематски не штити.

Р. М. МАРИНКОВИЋ

ДВЕ ПЕСМЕ МИЛОЈКА МИЛИСАВЉЕВИЋА, ДРАГАЧЕВЦА У ПАРИЗУ

ПРВЕ БРАЗДЕ

Јутро се обуче малом. Преврнуте бразде — Служе се колонио војника. Служе се пробује у. И гораца ка вистини. Скро ће ручак да Стине.

Чапка је преа пала На бразду. Родине нове сорте жита. Виће хлеба за сваде и весеља. За славе и криштења. Поирнеће поља. Звуке мотора Прозута Сутон ноћи. Уморчи засеочи Замирисање Препеченим хлебом. Н О Ђ

Топе се задна Светла разбачених По селу кућа. Свава уморни ратар. Мирише ракција врџа.

Српске живице

Имењу летенде и историје

БУРЂИЋИ

Летенде и историјски извори сведоче Бурђе и Бурѓевића. Данас су то Радовалевићи и Лазаревићи, који славе Бурѓевдан.

Према истраживачима Косте Јовановића („Торње Драгачево“, издање Српске академије наука, Београд, 1989) они су досељени крајем прве половине XVIII века из Вијећак Плана.

Међутим, они сами тврде да ово није тачно и да у Бурѓевића живе „од пре Косова“. Чувају предање да је у бој на Косово 1389. године отишао 17 Бурђећа — коњицама са сабаља и да су тамо сви изгинули. Погинулима је, недалеко од њихових кућа, био подигнут споменик, на коме се налазило украсно проклетство за онега ко би ово обележје уништио. Им, кажу, „зрунда“ се земља и у своју утробу, незнано када, обвукла своју споменик.

За Бурђеће се, такође, тврди, да су се 1960. године одселили у Војводину и настанили у више места. Тамо су се, после више година, упознали момак Бурђе и девојка Бурђеја, завољаше се и — венчади. Бурђе је дознао да је из Драгачева, обавио је доносан као дете, на ње одлучио да се, са сиромашном пратицом у касици. Када су стигли у Бурѓевиће, нашао је родичку кућу и препознао је. На то је Бурђеја казала да је то и њена родна кућа, нају свохватила да су брат и сестра, што их је ожалостило. Тражили су, приповеда се, отпришта од цркве, на шта је она одобрила да наставе живити у браку.

Тако нам је, пре неколико година, сведочио Ненад Радовалевић — Бурђић из Бурѓевца, рођен 1904. године.

Иначе, Радовалевићи у Бурѓевића имају у четри, а Лазаревићи у три домаћинства. Према знају са им образбавно од имена предака — Радована и Лазара.

Бурђићи су се у XIX веку селили према Слатини код Чачка. Од 1950. године — у Чачку, где их је данас има, као Радовалевића, у три домаћинства, док је једно домаћинство — у Францској.

Измешали се, ето, летенде и историјска документација.

Р. М. МАРИНКОВИЋ

Народни музеј у Чачку и Етнографски музеј у Београду започели су, 1984. године, реализацију новог пројекта „Етнолошки архив Српске Крајине краја“ (општине Чокава, Лучани и Горњи Милановци), који финансира Основна заједница лауке региону Краљева са одштитом у износу од 10 милиона динара. На основу пројекта свакако је — испитива порекла становништва. Преносимо један одласак из обимнијег рада о пореклу становништва Драгачева, у овом случају — села Живиче.

По попису из 1981. године Живича је имала 116 домаћинстава са 437 житеља. Ста новинство овог села је ста ринско и досељеничко — како је утврдио још Коста Јовановић у својој студији „Торње Драгачево“ (Београд, 1908. године).

ТАНАСКОВИЋИ (5 кућа, славе Арханђеловдан) су старини. Старије им је презиме Чешиковића, како их данас поназивају. Презиме су добили по претку Танаску. Као Танасковића пописа ни су у тетери чубка 1822. године и касније. Има их од осамнаест, после другог светског рата, у Гучу и Чачку. Од њих је, од 1942. године, једна кућа у Бурѓевцу, а остале су у Гучу.

ПАВЛОВИЋИ (8 к. старини) су такође старини. Презиме су добили по претку Павлу, који је у тетери чубку за 1822. годину пописа као Паровић. Део овог рода има је презиме Симончић. После другог светског рата има их одсељених у Чачку и Београду.

МАТИЊУКОВИЋИ (10 к. Лазаревићи) су старини, ма да неки мисле да су давни досељеници из Црне Горе, каде су ишли, вероватно. Презиме им је изведено из имена прека Митиновић. У тетери чубку за 1822. годину попису се са овим презимом има. После другог светског рата саслави су се у Гучу, Чачку и Београду.

ЈОРОВИЋИ (8 к. Томиндан) су досељени после средине XVIII века из Смедерева (моравски крај). У документима пре 1835. године не помињу се са овим презимом, чије им је порекло несасно. Не знају како су се раније презивали. Има их од осамнаест, после другог светског рата, у Чачку и Београду.

У кући Јелене Јоровић живи једна старија зрелостница ЕВАНОВИЋИ из Горачића (Драгачево), а у кући Јуза Јоровић њена старија Драгачева ПЛАЊИЋИ из Вуче (Драгачево).

МАТОВИЋИ (16 к. Никољдан и ЈОВИЋИ из Никољдан) један су род. По претку су браће Мата и Јови че, од чубка су ми имена из касније презивали. Досељени су из Трудова 1809. године. У тетери чубку за 1822. годину пописе се Станко Матов, а у тетери пореклских глава за 1835. Вузани, Ни колдан прека Јовчића. Један се Матовић после 1950. године одселио у Чачку, а кући Ивана Јовчића живи једна старија Наталија ПЛАЊИЋИ из Живиче.

МИХАИЛОВИЋИ (10 к. Игњатијевдан и МИШОВИЋИ (8 к. Игњатијевдан) један су род, досељен пре око 200 година „од реке Пиве“. Дошла браћа Михаи и Михаи, од којима су добили презиме њихови потоци. Изгледа да су дошли око 1800. године, према јер им се данашња јављају тез 1863. године. Не знају како су се раније презивали. Има их, после 1950.

године, одсељених у Чачку, Крагујевцу, Београду и Тигу во Митровицу (Милановци), и у Београду (Мишовић). СТРАЈАНОВИЋИ (3 к. Стеванјдан) су досељени 1909. године из Стрелица. Четвер чубка из 1822. годину пописе као власника стоке Димитра Стрелу, а тетери пореклских глава из 1835. Димитра Миловоја и Милана Стрелица. Презименом чувају усмену заувачу. По сле 1950. годину, неки Стреличаници одсељени су у Чачку.

ЗЕВЧИЋИ (9 к. Никољдан и касније, моравски крај) досељени у Горачиће око 1815. године, а одлазили су у Живиче после 1870. Род су са Вукосављевићима у Трува код Чачка. Презиме им је, каску, рођено у Трувама. Има их, после 1950. године, одсељених у Београду и Аустралији.

ЈАНКОВИЋИ (8 к. Никољдан) су дошли у Живиче после 1820. године, али се не зна одсељених од Никољдан. Досељеним од имена претка Радована, припу су помену у тетери чубку за 1822. годину. Од Радовалевића је једна из окова, после 1965. године, одсељена у Чачку.

ВАСИЉЕВИЋИ (5 к. Савинјдан) су око 1865. годину прешли из Матинго поља у Горачиће, где су, немало када стигли из Мочина (моравски крај). Презиме им је изведено од имена претка Горачића. После 1960. године неки Васиљевићи су одсељени у Живиче код Чачка, Крагујевца и Београда.

КОСТИЋИ (1 к. Никољдан) су пре 50 година прешли из Гучу (Драгачево). Презиме им је изведено из имена претка Косте.

ПАОРОВИЋИ (2 к. Арханђеловдан) прешли су из Мочина 1820. године из Горачића. Презиме су добили од имена претка ПАОРА. Пре око 100 година једна кућа је живио. После 1950. године има их одсељених у Београду и Францској. Презиме им је изведено из имена претка Станиши.

САВЕЈКОВИЋИ (7 к. Арханђеловдан) су применјачи из Горачића у Танасковиће 1929. године. Презиме овог рода образбовано је од имена претка Стевана, а надимак им је Бурђо, што значи да су упути на старије презиме овог места је Курфа, што стигли у Горачиће. Има их, после другог светског рата, одсељених у Гучу и Београду.

САТАРИЋИ (1 к. Бурѓевдан) су досељени између два светска рата из једног места (Београд). Презиме су добили по томе што су, као ковачи, правили сабале, а да су старе употребљавали као ашице.

ЈОЈОВИЋИ (1 к. Игњатијевдан) 1921. године успели је Радован из Горачића ве-

гова тетка Зорка Мишовић, удата Томић. Презиме купу успели су прека Николић. НИКОЛИЋИ (1 к. Стеванјдан): Милош из Пролепине код Краљева привлачен у Стрелице после другог светског рата. Презиме је изведено од имена претка Николе.

СЕДЛАРЕВИЋИ (1 к. Никољдан): после другог светског рата на додому измине у Никољцима дошло из 10 рачиња Сретен Седларев. Ових Никољци, старе жине че, фамилије, имене нема. Види су потоци Николе коњају успели на завачу. По рату чубка 1822. године. Презиме Седларевих упути на занимање седлара (седлара — они који су правили седла).

ПЛАЗИНИЋИ (1 к. Трипунјдан): дошао Микојко из Бурѓевца после другог светског рата на имање Живичкиња, којих више нема у Живичи. Он је од Плазинића — Обрадоина. Потомак је Петра Обрадоина који је из Круша (моравски крај) као дете доведен у Плазину и ве време Карађорђевог устанка. Презиме Обрадовић изведено је из имена претка Обрада, а Плазинић — упути су се најпре настанили.

ГУТОВИЋИ (1 к. Томиндан) су из Вуче прешли на своје имање у Живичу још пре 1960. године. Није јасно порекло овог презимена. Не што касније једна Гутовићнамања се у Београду.

Документа из XIX века „депу“ су из родове који имене има у Живичи: ЈОВАНОВИЋИ, ГАРОВИ, ЈОВАНОВИЋИ, ВУЧИЋИ, МИЛОШЕВИЋИ, СТАНКОВИЋИ, ИЛИЋИ, ВИШИЊИЋИ, РАДИЧЕВИЋИ, МИЛОШЕВИЋИ, МИЛОВИЋИ, РАДОВИЋИ, ВУКАШИЊОВИЋИ, СИМОВИЋИ, КОВАЧЕВИЋИ, ПЕТРОВИЋИ, МАТЕЈИ ЋИ, КОМАДИНОВИЋИ, ТИ ОСАЉЕВИЋИ, ВИДИЋИ, ВУЧИЋЕВИЋИ, МИЈАИЛОВИЋИ, ВУЧИЋИ и СТЕВАНОВИЋИ. Ни најстарији архивски извори не знају о овим родове, чија су презимена свакако настала од имена предака или њихових занимања.

Радован М. МАРИНКОВИЋ

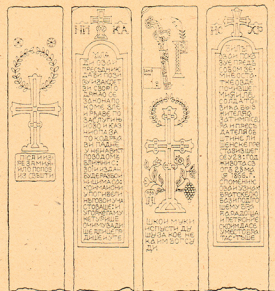

Детал са Рабога ткаља

Народно

Из бележнице Нике Николе Стојића

ЧЕСТИТАМ ТИ, МИЛЕ

„О, мој миле од кристала
нашо,
честитам ти кад си бољу
нашо“.
„Није бола, а није ни
мила
ко што си ми ти, милена,
била“.

Казивач:
Љубица Дуканац
(1939. — . . .)
Вучковица

МИЛЕ МИ ЈЕ ГОЛУБ ПЛАВИ

„О, мој миле, мој голубе
плави,
што ме тако брзо
заборави!
Ти си мене прежалио лако,
а ја тебе не могу никако“.

Казивач:
Љубица Дуканац
(1939. — . . .)
Вучковица

МИЛЕ ЛОМИ ГРАНЦИЦЕ

Иде миле и границице лами
коће стару љубав да
обнови
„Злауд, миле, ништа ти
не ереди,
љубав наша почела да
бледн.
Лами гране и ја ћу
ломажити
видећемо ко ће се кајати“.

Казивач:
Љубица Дуканац
(1939. — . . .)
Вучковица

ТЕШКА ЈЕ ЉУБАВ

Савила се грана багرمова
мене мори љубав
Милавова:
тешка ми је, од болести
теже,
три године на мом сру
лежи.

Казивач:
Љубица Дуканац
(1939. — . . .)
Вучковица

ДРАГИ МИ СЕ ИЗГУБИО

Чувам овце крај зеленог
дрена
међу њима најбоље ми
нема.
Изгуби се моја овца бела
ко мој драги кога сам
волела.
Овца ми се сама изгубила,
а драгог ми друга
облублили,
— кад би знала, би је
отрвала.

Казивач:
Љубица Дуканац
(1939. — . . .)
Вучковица

ЧУВЕНА ЈЕ ГУЧА ПО ТРУБАМА

На грани се голубови љубе
све уз звуке драгачевске
трубе.
Чувена је Гуча по трубама
а Котража по ратним
кравима;
село Вича пуно је ширача,
Вучковица добријех
певача.

Казивач:
Љубица Дуканац
(1939. — . . .)
Вучковица

МИЛОВЕ РЕЧИ МНОГО НЕ ВРЕДЕ

О мој миле, о мој
надничаре,
твоје речи не ереди ни
паре;
цело лето у надници био
само један шешир зарадио.
Кога ко има на шешир
пруга,
тол'ко, миле, ти још имаш
дуга.

Казивач:
Бранка Томић
(1945. — . . .)
Крстац

МЕНЕ МАЈКА КРИЈЕ

Сунца нема, али месец
крије
мене мајка од момака
крије.
Да ме крије у шарено
цвете
од момака сакрити ме
неће;
да ме пење на јелову
грану,
на јесен ћу отићи јарану.

Казивач:
Љубица Дуканац
(1939. — . . .)
Вучковица

КИША ИДЕ

Киша иде и флет се спрема
сви долазе, мога мила
нема.
„Ја би дошо, али немам
куда,
душмани су отколали
сеуда“.
„Кроз земљу ја би, мила,
прошла,
па би теби у загрљај
дошла!“
Да знаш, миле, како срце
болн,
ти би дошо па да земља
гори“.

Казивач:
Љубица Дуканац
(1939. — . . .)
Вучковица

ОЈ ДЕВОЈКО, МОЈЕ ЗЛАТО

„Ој девојко, моје злато,
ја због тебе газим плато,
ал' те ниде не налазим?“
„Ја сам била у собици
везла ћилим на столцици“.

Казивач:
Љубица Дуканац
(1939. — . . .)
Вучковица

ИДЕМ ПУТЕМ БОГА МОЛИМ

Идем путем бога молим
да сусретнем кога волим.
Таман о том ја говорим
сретох момка кога волим.
сретосмо се ми код моста,
— разговора беше доста.

Казивач:
Љубица Дуканац
(1939. — . . .)
Вучковица

МОЈА НАНА И ТВОЈА СЕ ЗНАЈУ

„Ој, девојко, из кога си
села?“
„Ја сам, момче, баш из
Драгачева“.
„Ој девојко, била' за мене
хтела?“
„Оћу за те' па мека ме
врате“.
„Дођи одма', голубице
бела,
чекаћу те тамо на крај
села.“
„Моја нана и твоја се
знају
нашу љубав неће да
сметају.“

Казивач:
Љубица Дуканац
(1939. — . . .)
Вучковица

ПАРТИЗАНКА РАЈКА

Покрај пута процветало
цветеће
куда војска партизанска
креће.
Са њом иде 'млада'
партизанка
по имену Боројевић Рајка.
Та је Рајка била Дупцу
мајка,
Драгачеву толико је дала
да јој свако данас каже:
хвала.

Казивач:
Љубица Дуканац
(1939. — . . .)
Вучковица

ПРЕВАРИХ СЕ МЛАДА

Мала липа дебелог хлада
преварих се удадох се
млада.
Превари ме шајкача одела
на ја одох у најгоре село;
превари ме шајкачица
палава
на ја одох за мангупа
права;
занеше ме прслук и
опаници
па не рекох збогом својој
мајци.

Тешко пољу куда војска
прође
и девојци која сама дође.

Казивач:
Бранка Томић
(1945. — . . .)
Крстац

БЕЛИ ГОЛУБ ЦРКУЉЕ

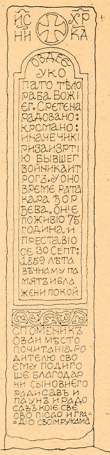
Бели голуб цркљуће
није драги код куће;
отишо' је да се жени;
отишо је да се жени
Да је био код куће
рекла би' му коју ће,
рекла би' му: „Срећни
били, очи повадиши!“

Казивач:
Душан Мирковић
(1923. — . . .)
Вича

МИЛЕ ОЧИ НА МЕНЕ ОКРЕЉЕ

На прозору цветало ми
цветеће
миле очи на мене окреље.
„Прођи, миле, поред мога
двори
и откни цветић са
прозора.“

Казивач:
Душан Мирковић
Вича
(1923. — . . .)

СТВАРАЛАШТВО

Цртежи у овом броју: Никола Дудић

ИЗНАД СЕЛА МЕСЕЧИНА

Изнад села месечина мека
једна браца своја брацо
чека,
Залуд чека све до пола
ноћи
њен јој браци више неће
доћи:
он је другу мому бенисно
на састанак са њом је
отишо.

Казивач:
Предрај Радовановић
(1928. — . . .)
Град

МОЈА МАЈКА САМО У НАС ГЛЕДА

Марјациа од бијеле
свице
коло води на сабору миле;
коло води, ја играм до
нега,
моја мајка само у нас
гледа

Казивач:
Душан Мирковић
(1923. — . . .)
Вича

МИЛЕ МИ ЈЕ ПРЕДАЛЕКО

Ларко сунце преисоко
ли си,
о мој миле, предалеко
ли си;
Ниг' те могу чути, ни
видети,
ниг' по коме, миле,
поздравити

Да ти пошаљем крушку
и л' јабучку
— сатрулиће док до тебе
дође.

Казивач:
Душан Мирковић
(1923. — . . .)
Вича

З Д Р А В И Ц А

Драги пријатељи и гости,
који сте код овог изде
дошли,
вазда ми здрави и дебели
били,
а на овој бошатај озби
добро јели и још боље
пили!
Здрав ми и ти, домаћине,
што сакупи свакојак
братице
која ће данас слатко
да се наједне и да се
напијеш!
за нас дивљем ову чању,
а стално гледам у флашу,
и скупљам три прста
у име часног крста.

Уз две-три чаше ракије
сваки се види како је:
неки се само путем заводи,
неки се са женама разводи;
неки по кући прави свађу,
неки, бојами, крене у
крађу.
За неке је ракија 'рана
и права душевна насада,
а 'леб им је само навада.

Здрави сте и ви, младенци!
Док се 'вако лето веселимо
да и вама нешто
пожељемо:
нека вам у кући не буде
свађа,
нека вам се што више
чељуди рађа;
Пожељемо здравље и
селању
који нас 'лебом 'рани
и нашој храброј армији
која нас од зла брани!

Пожељемо здравље
савезној и општинској
влади;
свака од њих мора још
боље да ради!
Пожељемо добро здравље
и месним заједницама.
То су наше установе младе
које вешто разне ствари
раде.

А сада, још једну,
у твоје здравље, домаћине!
Крајем ти даваде пуно сира
а родне њине крашчира!
Нека ти овце по овоје дају,
— у шталу не терај ноу,
Свиње ти се по башчи
ваљале
и у јесен дебеле пршуте
давале!
Ко од злог брага — чувај
се концентрата!

Ова, за здравље свих
који седе за овим столом!
Не дај нам, боже,
саче бити може!
Сачувај нас, боже:
куће тесне — а жене
бесне;
уских сокака — а пијаних
момака;
кроче обрачме — пушке
предамаче;
кратких тална — а дуких
коприва;
дебеле оклајиге и жене
инајиге!
Дој нам, боже,
дубокиг срести,
са пшти је свести,
— па после коло повести!

Здрав ми био, ти до мене,
нек од тебе чаша крене!
Ко нама манисо
'лебо метанисо!
Махо празном врећом
пред нашом пуном кућом!
Домаћине, да си ми здрав!
Дуго још био крепак и
прав!
Још дуго 'ваку мученицу
пехо
и уз њу нове пријатеље
стек!
Ко пију — живи бијо!
Ко не пију — оладијо!

Казивач:
Стојан Радовановић
(1921. — . . .)
Котража

Казивач:
Душан Мирковић
(1923. — . . .)
Вича

РАСТИ ЦУРО

Цветала ми на прозору
лапа
расти, цуро, не остани
мала.
Узећу те на јесен без пара:
донећеш ми два ћилима
паваа,
три — четири лепе
шаренице,
један крвет, астал и
столцице.

Казивач:
Душан Мирковић
(1923. — . . .)
Вича

ПОЉУБАЦА НЕ СМЕ ВИТИ

„Ој девојко, Драгачево,
млада и мила,
што си јутрос, лепотице,
тако ранила!“
„Мене моја мила мајка
рано послала
те сам њојзи по ливеди
чеџа набрала.“
„Пала мала крај Бјелаци
зуста као дим
ето мене, Драгачево, да
те пољубим.“
„Не долази, младо момче,
жеља ти је сан:
рекла ми је моја мајка, и
то добро знам,
пољубаца не сме бити док
се не удам.“

Казивач:
Душан Мирковић
(1923. — . . .)
Вича

Бајања

СКИДАЊЕ СТРАОВИЦЕ

Узме се вито, расклопи и окрене лиђима јед-
но према другом. Затим се низ вито сипа вода
и одбраја:

„Бежи, страво и претраво, у пусте пусто-
ше, нијеме несеметје, ће мачка не жауче и во-
денички камен не јуче.“
„Све се понавља три пута.“
Водом се дете
уније и сипа му се мало за врат. Остао се сила
иде кокошке следић као устату са спавања. Суд
у коме је била вода се ту преврне.

СКИДАЊЕ ГУШЕ

Узме се руји конач, омери око врата гуш-
вога и стави мећу у руку.

БАЈАЊЕ ПРОТИВ УЈЕДА ОД ЗМИЈЕ

Настрадалом се одбрајава у воу:
„Земља земља пољубила, раком ручила ра-
ком вечерала.“
„Понов се три пута.“
Затим се место избоцка њилом и натрља
травом сијерушом.

СКИДАЊЕ БРАДАВИЦА

I

Средњим прстом обилазити окол брадави-
це. Затим чукунути у камен, па у брадавицу.

II

Ставити мало соли у артицу па њоме оби-
лазити око брадавице.
Отворити бригуеу па и њоме обити око бра-
давице.

Све поновити три пута, а при том одбраја-
вати следеће:

„Варишито да увене, чилвоје да уцли, со-
ливоје да усуне.“
(Врча се у скокчани уторак).

ЛЕЧЕЊЕ ПАДАВИЦЕ

На цијев се намота рујо плетиво. Воленик
легне раширених ногу у руку. Плетивом се
три пута унакрсно повезуе руке и ногу. На пук-
ку се конач исече и савија у гужву. Док се сече
одбрајава се следеће:
„Свети Лазареване, помози да Марја буде
здрова ко дрем. (Узима се име славе које боло-
ниско слави). Сјечем падавицу, намерницу и
свакаку боленицу. Све се понавља три пута.
Ваја се као спада месец, скокчани уторак. За-
тим се изертати руна у дрему. Смотуљак пређе
стаи се у изерну рупу. Руна се затвори че-
ном и ту конач остане да иструди.

Казивач: Зорка МИЛИВОЈЕВИЋ
(1891 — 1984.) Котража
Забележила: Гроздана КОМАДИНИЋ

СТОЈ, ПОСТОЈ, НАМЕРНИЧЕ

Из бележнице Нике Николе Стојића

овде почива Никола миленковић 1846
Луке — Миленковић

* мања девојка позивања 70. Г.
умре 1848

Лука — Оцоковић

1846 овде почива раб Божи Никола
милосављевић от села Пилатовић

О. Б. У. С. П. 1848: Го
овде: почива: Раб Божи: СТАНИ-
ЦА : Маркић : пож : 55. Г. прес :
7 Јан :

Пилатовић

1848

Овде почива раб божи милован симе-
уновић ж. села тијање позиви 45 Г.
умре 19. Ф.

Тијање

1849

Овде Почива Раб Божи Гаврила З.
Милосављевић Житељ Тијањски. По-
живи 37 Г. пр 15 Ава;
писа радосав чикириз села ргизу

Тијање

1849

Овде почива раба божица Заторка су-
пруга Петронија поповића ж. села
Тијања

позиве 32 Л. преставице 16 Ное;
Тијање

Овде почива Раба Божица Јована Су-
пруга Петронија Василевића а кћи
Васа Дерешевића из села Дучало-
вића позиве 23. Г. и умре 12. Де-
кембра 1849. Л: X.

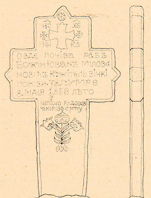
писа Радосав Чикириз с ргизу

Ргари

1850 лета

Овде почива Раба Божица Јована де-
вица бивши, истрончену у Рудничку
Пасију С. Милановице кћи почивше
Дмитра Ђор: Пузића житеља Тијањ-
ског: позиве. 18 Г: умре 12 Октобра

Тијање

Овде Почива Раб Божи Јована Ил-
ић Житељ Тијањски Ж : 22 Г : умре
15 Јунија 1855.

Тијање

Овде почива Раб Божи МИЛОВАН
Матијушевић из Лучана позиви 68
Г. умре 9. Феб. 1862 Г: у Лучан:
Спом: супр: петра

Ђераћ

Овде почива раб Божи Зарија Бура-
шевић из села Лука од 50. Г: умре
10 Јануара 1863. Г.

Поменуца син младић Ето
Луке — Бошњаци

Овде почива раб Божи ЕНАДА
Маринковић Главни Домаћин и Жи-
тел Села Пилатовића. Поживи. 69.
Г. а преставице. 29. Октобра. 1863.
Г.

Споменик овај Подиглоше, Милан
Обрад и Тимоте, Винови Ето и Ра-
нђија супр Ето

Пилатовић

О ти тамни гробу
прими мене у утробе твоје
где ћу млада венугу у мрак
М А Р А кћер Јанићија Станичић
и мајке Катарине из овог села Тија-
ња којеје позивеа 18 Г. а престави-
ла се у вечност 30 Јуна 1868 Г.

Овај споменик подиже јој отац и мај-
ка и браћа јој Леондра и Настас
Тијање

Овај узвишени споменик показује
на ком месту земља сачуваје дичне
Срба Д О Б Р О С А В А Матијуше-
вића из села Ђераћа кон позиви 22.
Г. А преставице 23 Маја 1892. Г.
Бог да му дуццу прости

Овај спомен подигоше му браћа И-
нати Трифуи и Ледо
Ђераћ

Овде почива Раб Божи СТЕФАН
Ђ. Станишић из Тијања бивши кмет
и председник Општине тијањске и
ше љодина који је позивио 73 Год. А
преставице у вечност 26 трила 1880.
Г.

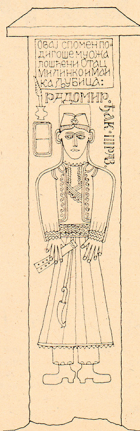
Бог да му дуццу прости
Овај му спомен подиже његов син
Милован

Тијање

Овде су посмртни остаци Љ УБО-
МИРА Поповића из Тијања. кон се
на жалос и тузу своје верне супруге,
породице и познаника преселил из
времло; у вечни живот 24 маја 1852.
г. у 41 г. живота.

Он је познат у околини као ваљани
писар оп: судова у ком је знању и
умро: Сви који су с њим општине
послове обављали и од него помоћи:
тражили рећиће му — мирно ти кос-
ти лежице: лакати буди земља
Спомен овај подижему верна супруга
за Мирсави а кћер Кристина која
ћед до века жалити

Тијање

Поменуце Господе у царству твоме
Поо овим крстом мирно почивају у-
трућене кости брајкојеје ВИТО-
МИРА Јовановића рођеног 7-ог са
птембра: 1863 Г. у овом селу Тијању
а умро 19-ог фебруара 1905 год.
Поконјих бива у овом селу кмет и
духовнички писар у више општине
са чега је заслужио да му сваки ка-
же — Бог да га прости
Споменуца супруга Станисав са њи-
вовом децом и задржани брат Љубо-
мир

Тијање

Прији ближе мила читатељу на ти
види ко овде почива копа ова ладна
љадна скрива дична Срба добра дома-
ћина раба божица ИЛИЈА Матију-
шевић бивши кмет овог села Ђераћа
који часно и богато позиви 72 г. А
умре 1. Јануара 1905 Г.

Ево гроба оморита двоера
бе се одира тело од умора
бе је правда пођејбаника скрива
бе се равна простице с царевима
бе се незна за чемери дане
бе су свима сузе убрисане

Бог да просто овог Срба овде:
Овај спомен подигоше му синовци
наследници његовог имања Тризиви и
Чедо за своје паре

Ђераћ

Прији ближе мила читатељу
те ти види ко овде почива
копа ова ладна земља скрива
дична Срба добра домаћина раба бо-
жица ИЛИЈА Јаковљевић дугого-
дишњи кмет овог села Прилици
који често и богато позиви 73. Год.
А умрије 25 марта 1908. Год.

Бог да му дуццу прости
Овај надгробни спомен подижему из
поштовања његов син ИВАН и уну-
ци Тихомир Милош и остали

Прилици